

Landheren strijden tegen staatsnatuur

de Gelderlander (10-11-2009)

Gelderse landgoedeigenaren staan aan de basis van het verzet tegen 'staatsnatuur'. Zij eisen dezelfde rechten als gesubsidieerde concurrenten.

Het is een beetje ironisch. Juist in de week dat herdacht wordt dat de Oost-Europese communisten twintig jaar geleden verdwenen, beschuldigt een groep landgoedeigenaren het ministerie van Landbouw ervan een soort planeconomie in stand te houden. "Als je het hebt over natuur hebben wij geen vrije markt. Het lijkt hier veel op Oost-Europa van vroeger", zegt Oene Gorter, voorzitter van de jonge Vereniging Gelijkberechtiging.

Deze vereniging werd in april van dit jaar opgericht door drie landheren met een Gelders stempel. Gorter is directeur van landgoed Welna in Epe, Seger van Voorst tot Voorst is vooral bekend als directeur van Nationaal Park De Hoge Veluwe, en Frans van Verschuer is directeur van landgoed Heerlijkheid Mariënwaerd in Beesd. Inmiddels hebben zich 75 grondeigenaren aangesloten. Dat aantal groeit. Ze hebben elkaar gevonden in één eis: het rijk moet stoppen Natuurmonumenten en de provinciale landschappen voor te trekken. Deze stichtingen krijgen veel landerijen via het rijk gratis in handen. "Dat is uit de tijd", zegt Gorter. "Wij zijn net zo goed in staat de natuur te onderhouden en te verbeteren als die stichtingen, die net zo goed particulier zijn. We hebben in Nederland zoveel regels en natuurwetten, daarmee is echt gegarandeerd dat de natuur overal in het land goed beheerd wordt."

De Vereniging heeft bij de Europese Commissie een klacht ingediend over verboden staatssteun. De Commissie beraadt zich op de kwestie. Ondertussen zou ook de Tweede Kamer, die deze week praat over het natuurbeleid, wel eens in actie mogen komen, vindt Gorter. "Niemand is erbij gebaat als deze zaak jaren gaat slepen."

Hij pleit voor totale afschaffing van de aankoopsubsidies. Daarmee zou tot 2018 een half miljard euro bespaard kunnen worden. Het beleid dat hij bestrijdt, is ongeveer veertig jaar oud. In de jaren zestig ontstond het verschijnsel dat het rijk grond ging opkopen en die voor niets doorleverde aan natuurorganisaties. Gorter: "Het Deelerwoud op de Veluwe was het eerste. Natuurmonumenten riep burgers op mee te betalen aan de aankoop ervan, maar dat lukte niet. De staat heeft toen meebetaald. Van incidentele hulp is dat uitgegroeid tot structurele hulp."

Sinds die tijd zijn vele landgoederen via het rijk overgegaan naar Natuurmonumenten of naar de Provinciale Landschappen. Geen landgoedeigenaar die protesteerde. Gorter: "Het was een vorm van warme sanering. We zaten in een tijd dat er weinig geld bij de landgoedeigenaren zat. Het kwam alle partijen goed uit dat het zo ging. Maar die warme sanering is veel te lang doorgegaan, ook toen er geen behoefte meer aan was."

Inmiddels zijn er volgens Gorter rijke Nederlanders zat die te koop komende landerijen begeren. Tegen een bod van de overheid zijn ze vaak niet opgewassen. Dit bleek bijvoorbeeld bij de aankoop van het Velpse kasteel Biljoen, dat met 8,5 miljoen euro steun van Gelderland in handen kwam van het Geldersch Landschap.

Minister Verburg heeft nog niet duidelijk gemaakt welke kant ze op wil. Dat doet ze later dit jaar.

Voorzitter Oene Gorter van de Vereniging Gelijkberechtiging:foto Tamara Reijers